
Aan : **minister Spies (BZK)**
Van : **Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies (NVR)**
Datum : **27 juni 2012**
Betreft : **Gespreksnotitie**

Onderwerpen gesprek minister Spies en NVR

Introductie NVR

De NVR is de beroepsvereniging van rekenkamers en rekenkamerfuncties in Nederland. De vereniging bestaat bijna tien jaar. Lid zijn de Algemene Rekenkamer, alle (vijf) provinciale rekenkamers en 220 lokale rekenkamers. De NVR biedt hulp en service aan leden, bevordert onderlinge contacten, netwerkvorming en deskundigheidsbevordering/professionaliteit en behartigt de belangen van de leden in relatie tot de VNG, de Vereniging Raadsleden, Vereniging van Griffiers e.a. Bovenal staat de NVR voor een deugdelijke en doelmatige organisatie van de publieke verantwoording in Nederland.

Gesprekspartners zijn de bestuursleden Gerrit de Jong (AR), Piet van Dijk (vz. Oostelijke Rekenkamer) en Gerrit Hagelstein (vz. Rekenkamercommissies Veenendaal en Noordoostpolder).

Gesprekspunten

1. *Reactie op evaluatierapport Berenschot*

- a. Afgelopen periode zijn er diverse situaties bekend geworden waarin rekenkamers zijn geconfronteerd met raadsbesluiten waarin er niet of nauwelijks meer budget werd bestemd voor een serieuze uitoefening van de rekenkamerfunctie. De NVR heeft recent een onderzoek aanbesteed met als doel te komen tot:
  - een volledige database die inzicht geeft in de wijze waarop gemeentebesturen in Nederland hun wettelijke plicht om een rekenkamer of rekenkamerfunctie in stand te houden hebben ingevuld;
  - conclusies te trekken over het aantal gemeenten dat niet beschikt over een rekenkamer, dan wel over een rekenkamer die niet over (voldoende) middelen beschikt, dan wel anderszins niet voldoet aan de daaraan te stellen wettelijke eisen (zoals onafhankelijkheid);
  - tot verklaring(en) waarom de situaties zoals b onderzocht zich voordoen.

- b. De op onderdelen voorkomende willekeur van gemeenten om met bovenstaande verplichtingen om te gaan leidt tot de vraag op welke wijze de minister hiermee om denkt te gaan. Mogelijkheden om dit op te lossen:
- Een verplichting tot opstelling van een onderzoeksprogramma met bijbehorend budget;
  - Het instellen van een minimumbudget;
  - Activering van de provincies in hun rol als toezichthouder;
  - Vernietiging door de Kroon van onrechtmatige raadsbesluiten.
- c. Als gevolg van het bovenstaande komt de onevenwichtige “organieke plaatsbepaling” van rekenkamers en rekenkamerfuncties aan het licht. Uit de evaluatie van Berenschot blijkt dat er met betrekking tot de institutionele plaatsbepaling van rekenkamers en rekencommissies een aantal onevenwichtigheden zijn, die tot praktische problemen leiden (openbaarheid, klachtrecht, vermogensvorming, toegang tot informatie van derden e.a.). Is de minister bereid deze onevenwichtigheden te verhelpen? Moet het wettelijk kader voor beide varianten gelijk worden getrokken?
- d. Sommige rekenkamers zijn volledig uitbesteed aan een commerciële uitvoerder, vergelijkbaar met de accountant. Een private ondernemer neemt dan zowel bestuur als uitvoering op zich. Dat is ons inziens niet de bedoeling: de raad of de staten stellen een rekenkamer in. Het standpunt van de NVR is dat er wel uitbesteed kan worden qua uitvoering, maar onder regie van (het bestuur van) een door de raad of staten ingestelde rekenkamer(commissie). Dat bestuur zelf en die rekenkamer(commissie) vormen nadrukkelijk geen commerciële instelling.
- e. De rekenkamer op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regeling: de eisen voor de momenten voor indienen van de begroting en jaarverslag leiden ertoe, dat er met formele concepten wordt gewerkt. Feitelijk is dat onrechtmatig. Standpunt NVR: de wet dient hier voor rekenkamers aangepast te worden in deze zin, dat de verplichting uitgevoerd kan worden nadat erover de conceptbegroting beslist is. Dat kan pas als de deelnemende partijen in hun begroting het bedrag hebben opgenomen, wat men aan de rekenkamer(funcie) wil besteden.

-
2. *Decentralisatie en regionalisering: publieke verantwoording wordt steeds moeilijker*
- a. Het bovenstaande klemmt te meer omdat decentralisatie van taken van de rijksoverheid naar gemeenten (bijvoorbeeld: Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Wet Werken naar Vermogen) steeds verder toeneemt. Wat betekenen deze extra taken voor gemeenten voor de werkzaamheden en financiering van rekenkamers?
  - b. Verbonden met de decentralisatie zijn diverse staatsrechtelijke onzuiverheden in relatie tot 'het regionale gat' en grenzen aan de mogelijkheden en bevoegdheden van rekenkamers. De NVR constateert dat er veel regionale bestuurlijke arrangementen zijn waarvan de verantwoording tekort schiet of enkel indirect geregeld is. Het ontbreekt lokale rekenkamers aan bevoegdheden om hier onderzoek te doen. Daarmee onttrekt een steeds groter deel van deze overheidsmiddelen zich aan het wettelijk controleregime. Vindt de minister dit ook een probleem en indien ja, welke mogelijkheden zijn er om hierin verbetering te brengen?
3. *Ontwikkelingen in omgeving van rekenkamers*
- a. Economische recessie: toezicht, verantwoording en accountantscontrole staan onder druk – wat zijn de gevolgen van bezuinigingen voor de rechtspositie, rol en taken van rekenkamers?
Het voorstel om het aantal volksvertegenwoordigers met 25% terug te brengen leidt tot een lagere rijksbijdrage aan provincies en gemeenten. Daarmee kunnen raden/Staten hun taken, in het bijzonder de controlerende taak, minder goed uitvoeren. De bezuiniging zal ook gevolgen hebben voor het budget van de rekenkamers. Hiermee wordt de controle op het uitvoerend bestuur dubbel getroffen en zijn de kwaliteit en omvang van de publieke verantwoording het kind van de rekening.

De NVR is graag bereid met betrekking tot bovenstaande vragen als bestuurlijk gesprekspartner van de minister en klankbord voor het ministerie op te treden en stelt periodiek contact bijzonder op prijs.